

Shqyrtimi i pavarur dhe i efektshëm i ankimimeve ndaj Policisë

COMMISSIONER FOR HUMAN RIGHTS
COMMISSAIRE AUX DROITS DE L'HOMME

Shqyrtimi **i pavarur** dhe **i efektshëm** **i ankimimeve** ndaj **Policisë**

Opinion i Komisionerit të Këshillit të Europës
për të Drejtat e Njeriut

Titulli i versionit original në anglisht

Independent and effective determination of complaints against the police

Publikuar për herë të parë në mars 2009

Opinionet e shprehura në këtë punim janë përgjegjësi e autorit dhe nuk pasqyrojnë domosdoshmërisht politikën zyrtare të Këshillit të Europës

Të gjitha kërkesat në lidhje me shumëfishimin ose përkthimin e këtij dokumenti ose një pjese të tij duhet t'i adresohen Drejtorisë së Komunikimit (F-67075 Strasbourg Cedex ose publishing@coe.int).

Çdo korrespondencë tjetër në lidhje me dokumentin duhet t'i adresohet Zyrës së Komisionerit për të Drejtat e Njeriut.

Falënderim

Komisioneri do të dëshironte të shprehte mirënjohjen e tij për Dr Graham Smith, konsulent i jashtëm, për ndihmën e tij në përgatitjen e këtij Opinioni.

Opinionet gjenden në faqen e internetit të Komisionerit: www.commissioner.coe.int

Fotoja e kopertinës: ©Jack Guez/AFP

Kopertina dhe faqosja: Departamenti i Prodhimit të Dokumentave dhe Botimeve (SPDP), Këshilli i Europës

© Këshilli i Europës, mars 2013

Shtypur në Francë

Përmbajtja

Përmbledhje ekzekutive	5
1. Hyrje	7
2. Përkufizime	7
3. Dhënia e shërbimeve të policimit: parime të përgjithshme	9
4. Qëllimi dhe natyra e një sistemi ankimor ndaj policisë	11
5. Organi i Pavarur i Ankimeve ndaj Policisë.....	12
6. Funksionimi i sistemit ankimor ndaj policisë.....	15
6.1. Vizibiliteti dhe aksesibiliteti	15
6.2. Deklarimi, regjistrimi dhe klasifikimi	17
6.3. Proçesi i ndërmjetësimit.....	18
6.4. Proçesi i hetimit.....	19
6.5. Zgjidhja dhe rishikimi	23
Referenca.....	27

Përmbledhje ekzekutive

Një sistem i pavarur dhe i efektshëm ankimor ndaj policisë ka rëndësi themelore për funksionimin e një shërbimi policor demokratik dhe llogari-dhënës.

Shqyrtimi i pavarur dhe i efektshëm i ankimimeve rrit besimin publik dhe ndjenjën e sigurisë tek policia dhe siguron gjithashtu që shkeljet ose keqtrajtimet nuk lihen të pandëshkuara.

Një sistem ankimor duhet të jetë në gjendje të trajtojë në mënyrë të përshtatshme dhe proporcionale një gamë të gjërë akuzash ndaj policisë, në përputhje me rëndësinë e shqetësimit të ankimuesit dhe implikimet për punonjësën e policisë ndaj të cilit është ngritur ankimimi.

Sistemi ankimor ndaj policisë duhet të jetë i kuptueshëm, i hapur dhe i aksesueshëm, dhe të ketë një qëndrim pozitiv dhe mirëkuptues ndaj çështjeve të lidhura me gjininë, racën, etnicitetin, besimin, fenë, orientimin seksual, identitetin gjinor, paaftësinë fizike apo mendore dhe moshën. Ai duhet të jetë i efektshëm, i pajisur me resurse të mjaftueshme, dhe të kontribuojë në zhvillimin e një kulture të kujdesit në dhënien e shërbimeve policore.

Gjykata Europiane e të Drejtave të Njeriut ka elaboruar pesë parime për hetimin e efektshëm të ankimimeve ndaj policisë, që prekin nenin 2 ose 3 të Konventës Europiane të të Drejtave të Njeriut:

- **Pavarësia:** nuk duhet të ketë lidhje institucionale ose hierarkike mes hetuesve dhe punonjësit të policisë ndaj të cilit është ngritur ankimimi si dhe duhet të ketë një pavarësi praktike;
- **Përshtatshmëria:** hetimi duhet të jetë në gjendje të mbledhë prova për të përcaktuar nëse sjellja e policisë ndaj të cilës ka një ankimim ishte joligjore dhe të identifikojë dhe të ndëshkojë përgjegjësit;
- **Gatishmëria:** hetimi duhet të zhvillohet shpejt dhe në mënyrë të menjëhershme, në mënyrë që të ruhet besimi në shtetin ligjor;
- **Shqyrtimi publik:** procedurat dhe vendimarrja duhet të jenë të hapura dhe transparente, në mënyrë që të ruhet llogari-dhënia; si dhe
- **Përfshirja e viktimës:** ankimuesi duket të përfshihet në procesin ankimor në mënyrë që të ruhen interesat legjitime të tij ose të saj.

Këto pesë parime duhet të respektohen për hetimin e një vdekjeje ose të një plagosjeje të rëndë gjatë shoqërimit apo ndalimit nga policia ose si pasojë e një praktike policore. Ato ofrojnë gjithashtu një kuadër të dobishëm për shqyrtimin e të gjitha ankimimeve. Praktika më e mire konsiston në funksionimin e një Organi të Pavarur të Ankimimeve ndaj Policisë, i cili punon në partneritet me policinë.

Organi i Pavarur i Ankimimeve ndaj Policisë duhet të ketë nën mbikqyrje sistemin ankimor ndaj policisë dhe të ndajë me policinë përgjegjësinë për:

- vizibilitetin dhe mbikqyrjen e sistemit;
- procedurat për deklarimin, regjistrimin dhe klasifikimin e ankimimeve;
- ndërmjetësimin e ankimimeve që nuk hetohen;
- hetimin e ankimeve; dhe
- zgjidhjen e ankimeve dhe rishikimin e tyre.

Pritshmëria që kundrejt një punonjësi policie ndaj të cilit ka prova për shkelje do të merren masa penale ose disiplinore, është një mbrojtje e rëndësishme kundër pandëshkueshmërisë dhe thelbësore për besimin e publikut ndaj sistemit ankimor ndaj policisë. Autoriteti i procedimit penal, policia dhe Organi i Pavarur i Ankimimeve ndaj Policisë, duhet të japin shpjegime për vendimet e tyre që lidhen me procedurat penale apo disiplinore, për të cilat ato janë përgjegjëse.

1. Hyrje

Kohët e fundit, Gjykata Europiane e të Drejtave të Njeriut, Komisioni për Parandalimin e Torturës, dhe të Trajtimit ose Dënimit Çnjerëzor ose Poshtërues (KPT) dhe Komisioneri për të Drejtat e Njeriut kanë identifikuar probleme në mënyrën sesi ndiqen ankimimet ndaj policisë. Jurisprudenca e Gjykatës Europiane e të Drejtave të Njeriut që prek sjelljen e keqe policore si dhe mungesën e hetimeve dhe zgjidhjeve efektive është duke u zhvilluar me shpejtësi. Pas disa vizitave në shtetet anëtare, KPT-ja e ka parë të nevojshme të propozojë disa rekomandime mbi luftën kundër pandëshkueshmërisë së policisë në rastin e keqtrajtimit dhe sjelljeve të këqija. Në mënyrë të ngjashme, Komisioneri ka raportuar raste të sjelljeve të këqija dhe pandëshkueshmërisë së policisë dhe ka bërë rekomandime në mbështetje të mekanizmave të pavarur të ankimimit ndaj policisë në disa shtete anëtare.

Duke synuar një kuptueshmëri më të gjërë të ankimimeve ndaj policisë, Komisioneri ka organizuar dy seminare në maj të vitit 2008 mbi pavarësinë dhe efektshmërinë e mekanizmave ankimore dhe mënyrën sesi strukturat kombëtare të të drejtave të njeriut trajtojnë ankimimet ndaj policisë.¹

Në përputhje me mandatin e Komisionerit të të Drejtave të Njeriut për të promovuar respektimin efektiv dhe ushtrimin e plotë të të drejtave të njeriut si dhe ndërgjegjësimin për to në shtetet anëtare të Këshillit të Europës, por dhe për të ofruar këshillim e informacion mbi mbrojtjen e të drejtave të njeriut (Nenet 3 dhe 8 të Rezolutës (99) 50 të Komitetit të Ministrave), Komisioneri nxjerr këtë Opinion mbi shqyrtimin e pavarur dhe të efektshëm të ankimimeve ndaj policisë.

2. Përkufizime

Në këtë Opinion do të aplikohen përkufizimet që vijojnë:

Policia i referohet forcave dhe shërbimeve tradicionale të policisë, si dhe shërbimeve të tjera të autorizuar dhe/ose të kontrolluara publikisht, të cilave Sheti iu ka dhënë përgjegjësi për kryerjen e shërbimeve të policimit në respekt të plotë me shtetin ligjor. Ndërkohë që institucionet private mund të ofrojnë gjithashtu shërbime policimi, si në rastin e një kompanie private sigurimi, ky Opinion nuk ka si qëllim t’iu adresohet organizmave të tilla.

---

1. Konferenca e ekspertëve “Police complaints mechanisms: ensuring independence and effectiveness”, Strasbourg, 26-27 maj 2008, dhe Konferenca “Complaints against the police – their handling by the national human rights structures”, St. Petersburg, 20-21 maj 2008. Konferenca e dytë është organizuar në kuadrin e programit të përbashkët të Bashkimit Europian – Këshilli i Europës “Setting up an active network of independent non judicial human rights structures”, i quajtur gjithashtu si “The Peer-to-Peer Project”.

Shërbimet e policimit i referohen përgjegjësive dhe detyrave të policisë për të mbrojtur publikun, duke përfshirë:

- ruajtjen e rendit;
- zbatimin e ligjit;
- parandalimin dhe zbulimin e krimit;
- mbrojtjen e të drejtave të njeriut.

Këto shërbime duhet të kryhen në përputhje me parimet e ndershmërisë, barazisë dhe respektit për të drejtat e njeriut.

Ankimimi i referohet një shqetësimi ndaj një shërbimi policor ose një sjelljeje të një punonjësi policie, që i është bërë me dije autoritetit të duhur, që mund të jete organi policor në fjalë ose një organ i pavaruar ankimimi ndaj policisë. Ky Opinion aplikohet kryesisht në rastin e ankimimeve të bëra mbi sjelljet e punonjësve të policisë. Ankimimet e bëra në lidhje me standartet e policisë, udhëzimet operacionale ose politikën e një shërbimi policor do të referohen në këtë Opinion si “ankimime ndaj shërbimit” për t’i dalluar ato nga ankimimet ndaj sjelljes. Duke u nisur nga rëndësia që i jepet ankimimeve ndaj shërbimit, në veçanti në lidhje me pritsshmërinë se të gjitha ankimimet do të merren seriozisht, do të trajtohen në mënyrë të përshtatshme e me qëllim për të nxjerrë mësim, ky Opinion do t’i referohet ankimimeve ndaj atyre shërbimeve që janë relevante në ruajtjen e besimit publik dhe të sigurisë në sistemin ankimor ndaj policisë.

Në rastin kur aplikohet neni 2 i KEDNJ-së, e drejta e jetës, ose neni 3, parandalimi i torturës, i dënimit ose trajtimit çnjerëzor ose poshtëruar, jurisprudenca e Gjykatës Europiane e të Drejtave të Njeriut kërkon që një hetim të kryhet pavarësisht faktit nëse është bërë apo jo një ankimim ndaj policisë. Në këtë Opinion një aksident serioz i këtij tipi do të referohet si një ankimim që duhet të hetohet në përputhje me pesë parimet e KEDNJ-së për një hetim të efektshëm të ankimimeve ndaj policisë.

Pesë parimet e KEDNJ-së për një hetim të efektshëm të ankimimeve ndaj policisë – pavarësia, përshtatshmëria, gatishmëria, shqyrtimi publik dhe përfshirja e viktimës – i referohen kritereve të zhvilluara në jurisprudencën e Gjykatës Europiane të të Drejtave të Njeriut për hetimin e incidentëve seriozë që përfshijnë policinë sipas nenit 2 ose 3 të KEDNJ-së (shih më poshtë, Paragrafi 30).

Ankimuesi i referohet një personi, i cili ka bërë një ankimim ndaj policisë, apo një personi, i cili nuk ka bërë ankimim por ka qënë viktimë, ose në rast vdekjeje një i afërm, në një aksident serioz pas të cilit policia ose një organ i pavaruar ankimor i policisë ka zhvilluar një hetim sikur një ankimim të ishte bërë.

Organi i Pavarur i Ankimimeve ndaj Policisë (OPAP) i referohet një organizmi publik, i cili ka përgjegjësinë për të ndjekur ankimimet ndaj policisë i cili nuk ka lidhje dhe është i ndarë nga Policia.

Sistemi ankimor ndaj policisë i referohet kuadrit operacional për trajtimin e ankimimeve ndaj policisë në të gjitha shkallët e procesit ankimues, ku përfshihen:

- vizibiliteti dhe aksesimi në sistem: mbi promovimin e ndërgjegjësimit të publikut si dhe thjeshtësinë me të cilën mund të bëhet një ankimim;
- deklarimi, regjistrimi dhe klasifikimi: mbi mënyrën sesi priten ankimuesit, sesi regjistrohen ankimimet dhe sesi percaktohet procedura e duhur për të ndjekur llojet e ndryshme të ankimimeve;
- procesi i ndërmjetësimit: mbi mënyrën sesi trajtohen ankimimet që nuk hetohen;
- procesi i hetimit: mbi mënyrën sesi trajtohen ankimimet që hetohen;
- zgjidhja: mbi rezultatin e një ankimimi në vijim të një hetimi; dhe
- procedurat e rishikimit: mbi të drejtën e ankimuesit të kundërshtojë mënyrën sesi është trajtuar ankimimi i tyre ose rezultatin e ankimimit të tyre.

Shqyrtimi i ankimimit i referohet progresit të një ankimimi gjatë të gjithë procedurave administrative jo-gjyqësore, që përfundojnë me një rekomandim drejtuar autoritetit të procedimit penal ose shërbimit policor. Ky Opinion nuk aplikohet në rastin e mbajtjes së një gjyqi ose tribunali fakt-mbledhës në lidhje me procedurat penale ose disiplinore kundrejt një punonjësi policie, që mund të rezultojë si pasojë e një ankimimi.

3. Dhënia e shërbimeve të policimit: parime të përgjithshme

Ka një mirëkuptim të gjërë ndërkombëtar mbi administrimin e policisë dhe dhënien e shërbimeve të policimit.²

Faktorë të ndryshëm ndikojnë në pozicionin e policisë si një institucion i profilit të lartë dhe të respektuar:

- dhënia e shërbimeve publike themelore;

---

2. Shiko për shëmbull, Këshilli i Europës, Kodin European mbi Etikën Policore; Komiteti i Këshillit të Europës për Parandalimin e Torturës, Standartet KPT, Kapitulli IX. Lufta kundër pandëshkueshmërisë; Kombet e Bashkuara, Kodi i Sjelljes për Punonjësit e Zbatimit të Ligjit; Këshilli i Europës Grupi informal i Përbashkët mbi Policinë dhe të Drejtat e Njeriut, Policia në një Shoqëri Demokratike; A është shërbimi juaj i policisë kampion në të drejtat e njeriut?; OSCE, Manual mbi shërbimet policore demokratike; Grupi Ndërkombëtar i Punës mbi Policinë i Kombeve të Bashkuara, Udhëzimet e Komisionit për Shërbime Policore Demokratike në Federatën e Bosnje-Hercegovinës.

- frekuenca e lartë e ndërveprimit me publikun;
- parandalimi intensiv i krimit, fushatat e informimit mbi sigurinë publike dhe hetimin e krimeve, dhe thirrjet për mbështetje e asistencë publike;
- rrjeti i stacioneve/ambjenteve lokale të policisë; dhe
- mbajtja e lidhjeve të ngushta me komunitetet lokale.

Në interes të dhënies së shërbimeve të pavarura, të paanshme dhe të efektshme të policimit, si dhe të mbrojtjes nga ndërhyrjet politike, policisë i është dhënë një shkallë e gjërë diskrecioni në përmbushjen e detyrave të saj.

Me qëllim përmbushjen e detyrave, ligji i jep policisë fuqi shtrënguese dhe policia mund të përdorë forcë të arsyeshme gjatë ushtrimit të ligjshëm të fuqive të saj.

Duke qënë se shoqëria është bërë më komplekse në dhjetëvjeçarët e fundit, dhe njohuritë shkencore e teknologjike kanë avancuar, janë rritur fuqitë speciale në dispozicion të policisë me qëllimin e përmbushjes së detyrave të saj, si dhe kapaciteti i policisë për të ndërhyrë në jetët e njerëzve dhe në të drejtat individuale të njeriut.

Respektimi i shtetit ligjor aplikohet ndaj policisë në të njëjtën mënyrë si ndaj çdo qytetari. Nuk duhet të këtë asnjë përpjekje për të fshehur, falur apo justifikuar ushtrimin e paligjshëm të fuqive shtrënguese ose intruzive nga ana e një punonjësi policie duke j'u referuar të drejtës për përdorim të ligjshëm nga ana e tij/saj të fuqive detyruese ose intruzive. Etika policore dhe respektimi i standarteve profesionale shërbejnë për të siguruar se dhënia e shërbimeve të policisë është e cilësisë më të lartë. Nuk mund të ketë pandëshkueshmëri policore për keqtrajtimet apo shkeljet.

Me rritjen e fuqive policore është rritur gjithashtu pritshmëria se shërbimet policore do t'i përshtaten parimeve të demokracisë, llogari-dhënies dhe respektimit të të drejtave të njeriut; më konkretisht, siç shkruhet në Preambulën e *Kodit të Sjelljes për Zyrtarët e Zbatimit të Ligjit* realizuar nga Kombet e Bashkuara - “çdo agjenci ligjzbatuese duhet të jetë përfaqësuese e komunitetit në terësi, të përgjigjet dhe të japë llogari ndaj tij”.

Një rrjet mekanizmesh rregullatorë administrativë, politikë, legalë dhe fiskalë operon në interes të arritjes së një shërbimi policor që është demokratik, llogari-dhënës dhe konform të drejtave të njeriut. Një sistem ankimor, i drejtë dhe i efektshëm ndaj policisë përbën një element thelbësor të një rrjeti të tillë rregullator, dhe gjatë viteve të fundit në disa juridiksione në mbarë globin janë ngritur OPAP-e statutores për të mbikqyrur administrimin e procesit ankimor.

4. Qëllimi dhe natyra e një sistemi ankimor ndaj policisë

Shërbimet e policimit janë ngushtësisht të lidhura me konfliktet mes individëve e grupeve të njerëzve dhe zgjidhjen e tyre. Praktika policore është, rrjedhimisht, pre e gabimeve dhe keqkuptimeve. Praktika policore reflektive, duke përfshirë vullnetin për të adresuar shqetësimet dhe pranuar gabimet sa më shpejt që të jetë e mundur dhe për të nxjerrë mësim nga ankimimet, rrit efektivitetin e policisë si dhe besimin publik dhe sigurinë tek policia. Një shërbim policor i përgjigjshëm e llogari-dhënës dhe që është dukshëm i gatshëm të trajtojë shqetësimet publike, do të jetë gjithashtu në një pozicion më të mirë për të siguruar besimin dhe sigurinë e qytetarëve në aftësinë dhe përkushtimin e tij për të parandaluar krimin e abuzimet me forcën nga punonjësit e policisë.

Qëllimet kryesore të një sistemi ankimor ndaj policisë janë:

- të adresojë shqetësimet e ankimuesve;
- të identifikojë sjelljet e këqija të policisë dhe, kur është e nevojshme, të japë prova në mbështetje të
  - i. procedimit penal,
  - ii. procedimit disiplinor, ose
  - iii. masave të tjera hierarkike;
- të informojë policinë me reagimet e shtetasve të cilët kanë eksperiencë direkte me praktikën policore;
- të lehtësojë aksesin ndaj të drejtës për një zgjidhje efektive nëse nuk respektohet një e drejtë e KEDNJ-së në përputhje me nenin 13 të KEDNJ-së;
- të parandalojë keqtrajtimin dhe sjelljen e keqe të policisë;
- në bashkëpunim me policinë dhe organe të tjera rregullatore, të vendosë, monitorojë dhe të forcojë zbatimin e standarteve policore; dhe
- të nxjerrë mësim mbi politikën dhe praktikën policore.

Të gjitha ankimimet, duke përfshirë ato ndaj shërbimit, i japin organeve të policisë mundësinë të mësojnë direkt nga publiku dhe shërbejnë si indikatorë të rëndësishëm të përgjigjshmërisë e llogari-dhënies së policisë ndaj komunitetit.

Në mënyrë që parandalimi i keqtrajtimeve dhe sjelljeve të këqija policore të jetë i efektshëm, të gjitha ankimimet ndaj policisë, duke përfshirë dhe ato ndaj shërbimit, duhet të ndiqen me mjetet e duhura. Ankimimet, dhe mënyra sesi ato trajtohen, duhet të diferencohen sipas seriozitetit të pretendimit dhe pasojave potenciale për punonjësin e policisë ndaj të cilit është ngritur ankimi.

Sistemi ankimor ndaj policisë duhet të operojë krahas, dhe jo si një alternativë ndaj mjeteve juridike të së drejtës penale, publike apo private mbi shkeljet e policisë.

Ekzistojnë katër tipa kryesorë të ankimimeve kundrejt sjelljes së një punonjësi policie sipas pretendimeve për:

- sjellje të keqe nga e cila rezultojnë elementë të fajësisë penale;
- mosrespektim të një të drejte apo lirie themelore të njeriut;
- sjellje të keqe nga e cila rezultojnë elementë të fajësisë disiplinore; dhe
- performancë profesionale e dobët ose e papërshtatshme.

Procedurat për ankimimet më pak serioze nuk duhet të jenë aq burokratike sa një ankimues potencial të tërhiqet nga të bërit e një ankimimi. Në rast kur si pasojë e një ankimimi fillon procedimi penal ose marrja e masave disiplinore, duhet të ketë garanci të mjaftueshme për mbrojtjen e të drejtave të punonjësit të policisë ndaj të cilit është ngritur ankimimi.

Një sistem ankimor ndaj policisë duhet të jetë i kuptueshëm, i hapur dhe aksesueshëm, dhe të ketë një qëndrim pozitiv dhe mirëkuptues ndaj çështjeve të lidhura me gjininë, racën, etnicitetin, fenë, besimin, orientimin seksual, identitetin gjinor, paaftësitë e ndryshme dhe moshën. Ai duhet të jetë i efektshëm, i pajisur me burime të mjaftueshme, dhe të kontribuojë në zhvillimin e një kulture të kujdesit në dhënien e shërbimeve policore.

5. Organi i Pavarur i Ankimimeve ndaj Policisë

Një sistem ankimimi i pavarur dhe i efektshëm është thelbësor në sigurimin dhe ruajtjen e besimit publik dhe të sigurisë tek policia, dhe do të shërbejë si një mbrojtje e rëndësishme kundër keqtrajtimeve dhe sjelljeve të keqija. Një organ i pavarur i ankimimeve ndaj policisë (OPAP) duhet të jetë në themel të një sistemi të tillë.

Në jurisprudencën e Gjykatës Europiane të të Drejtave të Njeriut mbi nenet 2 dhe 3 të KEDNJ-së janë zhvilluar pesë parime për një hetim të efektshëm të ankimimeve ndaj policisë:

- **Pavarësia:** nuk duhet të ketë lidhje institucionale ose hierarkike mes hetuesve e punonjësit të policisë ndaj të cilit ka një ankimim dhe duhet të ketë një pavarësi praktike;³

3. Shiko, për shëmbull, Ramsahai k. Hollandës (Aplikimi no. 52391/99), Gjykimi i 15 maj 2007; Bati k. Turqisë (Aplikimi no. 33097/96 dhe 57834/00), Gjykimi 3 qershor 2004.

- **Përshtatshmëria:** hetimi duhet të jetë në gjëndje të grumbullojë prova për të përcaktuar nëse sjellja e policisë ndaj së cilës ka ankimim ishte e jashtëligjshme dhe të identifikojë e ndëshkojë përgjegjësit;⁴
- **Gatishmëria:** hetimi duhet të zhvillohet menjëherë dhe në një mënyrë të shpejtë me qëllim që të ruhet besimi në shtetin ligjor;⁵
- **Shqyrtimi publik:** procedurat dhe vendim-marrja duhet të jenë të hapura e transparente, në mënyrë që të sigurohet llogari-dhënia;⁶
- **Përfshirja e viktimës:** ankimesi duhet të përfshihet në procesin e ankimit në mënyrë që të sigurohen interesat legjitime të tij ose të saj.⁷

Nenet 2 dhe 3 të KEDNJ-së janë dispozita thelbësore dhe mishërojnë vlerat bazike të shoqërive demokratike që përbëjnë Këshillin e Europës.⁸ Pesë parimet e KEDNJ-së mbi hetimin e efektshëm të ankimeve ndaj policisë kanë dy qëllime kryesore. Nga njëra anë, ato janë zhvilluar për të siguruar që një individ të ketë një zgjidhje efektive për një shkelje të pretenduar të nenit 2 ose 3 të KEDNJ-së.⁹ Nga ana tjetër, këto parime kanë si qëllim mbrojtjen kundër shkeljeve të këtyre të drejtave themelore duke siguruar një kuadër hetimor i cili është i efektshëm dhe në gjëndje të sjellë shkelësit para drejtësisë.¹⁰

Kushti minimal është që një shtet anëtar duhet të sigurojë marrjen e masave të nevojshme për respektimin e pesë parimeve në rast të aplikimit të nenit 2 ose 3 të KEDNJ-së. Në mbështetje të këtij qëllimi KPT-ja ka inkurajuar fuqimisht krijimin e një organi hetues krejtësisht të pavarur.¹¹

Më gjerësisht, pesë parimet shërbejnë gjithashtu si udhëzime të dobishme për trajtimin e të gjithë ankimeve. Ekzistenca e një organi të pavarur ankimi ndaj policisë (OPAP) me përgjegjësi të plota mbi mbikqyrjen e të gjithë sistemit të ankimit ndaj policisë do të përforconte parimin e pavarësisë. Praktikën e sugjeruara në këtë Opinion mbështesin një sistem ankimor ndaj policisë i cili është konform të drejtave të njeriut dhe që do të lejonte dhënien e përgjigjeve të përshtatshme e proporcionale ndaj të gjithë ankimeve.

4. Shiko, për shëmbull, Nachova k. Bullgarisë (Aplikimi no. 43577/98 dhe 43579/98), Gjykimi 6 korrik 2005; Aksoy k. Turqisë (100/1995/606/694), Gjykimi 18 dhjetor 1996.

5. Shiko, për shëmbull, Isayeva k. Rusisë (Aplikimi no. 5794/00, 57948/00 dhe 57949/00), Gjykimi 24 shkurt 2005; Aydin k. Turqisë (57/1996/676/866), Gjykimi 25 shtator 1997.

6. Shih, për shëmbull, Ognyanova k. Bullgarisë (Aplikimi no. 46317/99), Gjykimi 23 shkurt 2006; Chitayev k. Rusisë (Aplikimi no. 59334/00), Gjykimi 18 janar 2007.

7. Shiko, për shëmbull, McKerr k. Mbretërisë së Bashkuar (Aplikimi no. 28883/95), Gjykimi 4 maj 2001.

8. Shiko, për shëmbull, McCann k. Mbretërisë së Bashkuar (17/1994/464/545), Gjykimi 20 shkurt 1995; Selmouni k. Francës (Application no. 25803/94), Gjykimi 28 korrik 1999.

9. Shiko, për shëmbull, Salman k. Turqisë (Aplikimi no. 21986/93), Gjykimi 27 qershor 2000, § 123.

10. Shiko, për shëmbull, Nachova k. Bullgarisë (Aplikimi no. 43577/98 dhe 43579/98), Gjykimi 6 korrik 2005, § 110.

11. Standartet KPT, Kapitulli IX., § 38.

Legjislacioni primar duhet të krijojë kushtet për funksionimin e një OPAP-i me përgjegjësi të përgjithshme për të mbikqyrur sistemin ankimor ndaj policisë dhe përgjegjësi direkte mbi hetimet e ankimeve që ngrihen në bazë të neneve 2 dhe 3 në përputhje me parimin e pavarësisë sipas KEDNJ. Masa të tjera në formën e legjislacionit sekondar, rregulloreve, udhëzuesve statutorë dhe protokolleve, duhet t'i lejojnë policisë dhe OPAP të punojnë së bashku në partneritet dhe të sigurojnë që të gjitha ankimimet janë trajtuar në mënyrë të drejtë, të pavaruar dhe me efikasitet.

Institucionet e OPAP të krijuara vitet e fundit në një numër juridiksionesh në Europë janë formuar si institucione ombudsmenësh të specializuar, ose ndryshe, si struktura komisionesh të përhershme. Si emërimi i një Ombudsmeni të Policisë ashtu dhe ngritja e një Komisioni Ankimor të Policisë, të përbërë nga një numër komisionerësh që koordinohen nga një Kryetar, janë në gjendje të mbikqyrin një sistem ankimor të drejtë, të pavarur dhe të efektshëm. Dokumenti i Kombeve të Bashkuara mbi *Parimet që lidhen me statusin dhe funksionimin e institucioneve kombëtare për mbrojtjen dhe promovimin e të drejtave të njeriut* (Parimet e Parisit) është gjithashtu relevant për kalibrimin e pavarësisë dhe të funksionimit të OPAP-eve. Natyrisht, kuadri kushtetues dhe sistemet e policimit, së bashku me influencat historike, politike dhe kulturore që mbizotërojnë në çdo shtet anëtar do të luajnë një rol shumë të rëndësishëm në përcaktimin e strukturës institucionale të një OPAP-i.

OPAP-i duhet të jetë transparent dhe llogari-dhënës në veprimet e tij. Çdo Ombudsmen i Policisë ose Komision Ankimor i Policisë duhet të emërohet prej e t'i përgjigjet një asambleje legjislative ose komisioni përfaqësuesish të zgjedhur që nuk ka përgjegjësi direkte në dhënien e shërbimeve policore.¹²

Në dispozicion të OPAP-it duhet të vihen fonde publike të mjaftueshme për ta lejuar atë të kryejë funksionet e tij hetuese dhe mbikqyrëse. Hetuesve të OPAP-it duhet t'u jepen fuqi policore të plota në mënyrë që t'u lejohet të zhvillojnë hetime të drejta, të pavarura dhe të efektshme.

OPAP-i duhet të përfaqësojë një publik të diversifikuar dhe të sigurojë konsultimin e të gjitha palëve të interesuara. Këtu përfshihen ankimuesit dhe përfaqësuesit e tyre, organet policore dhe shoqatat përfaqësuese të personelit, departamentet e pushtetit lokal dhe qëndror me kompetenca policimi, prokurorët, organizatat e komunitetit dhe OJF-të e interesuara për policimin.

OPAP-i duhet të respektojë pavarësinë operacionale të policisë dhe të mbështesë drejtuesin e policisë si autoriteti disiplinor për shërbimin policor. Duhet të ketë një angazhim për një ndarje të qartë të përgjegjësisë mes

---

12. Shiko, për shëmbull, Khan k. Mbretërisë së Bashkuar (Aplikimi no. 35394/97), Gjykimi 27 qershor 2000, § 46.

OPAP-it dhe policisë me një bashkëpunim të plotë nga ana e policisë, gjë që do të ndihmojë në ruajtjen e standarteve të larta të sjelljes dhe në përmirësimin e performancës policore.

OPAP-i duhet të ketë përgjegjësinë për hetimin e ankimeve në të cilat:

- preket neni 2 ose 3 i KEDNJ-së; ose
- rezultojnë elementë fajësie penale ose disiplinore

Për më tepër, policia mund t'i referojë vullnetarisht OPAP-it ankimet; anëtarë i Qeverisë me përgjegjësi mbi policinë mund t'i kërkojë OPAP-it të zhvillojë një hetim mbi një çështje policimi kur kjo gjë konsiderohet në interes të publikut; ose OPAP-i mund të fillojë një hetim mbi çdo çështje që ka të bëjë me policimin kur kjo gjë konsiderohet në interes të publikut.¹³

Policia duhet të ketë përgjegjësinë për hetimin e ankimeve në të cilat:

- nuk preket neni 2 ose 3 i KEDNJ-së;
- nuk ngrihet një çështje fajësie penale ose disiplinore; ose
- OPAP-i i kalon policisë përgjegjësinë në ndjekjen e ankimit.

6. Funksionimi i sistemit ankimor ndaj policisë

6.1. Vizibiliteti dhe aksesibiliteti

Policia dhe OPAP-i duhet të ndajnë përgjegjësi për vizibilitetin dhe aksesibilitetin e sistemit ankimor ndaj policisë. Profili i lartë i shërbimit policor dhe ndërveprimet e shpeshta me publikun e vendosin atë në pozicionin ideal për të promovuar ndërgjegjësimin mbi sistemin ankimor, që mbikqyret nga OPAP-i.

Shembuj të praktikave të mira përfshijnë:

- dhënien e informacionit mbi ankimet në materialet reklamuese të policisë;
- afishim të dukshëm të informacionit mbi ankimet në të gjitha mjediset e policisë, në veçanti në ambientet e shoqërimit;
- të gjithë personat e mbajtur në mjediset e policisë të informohen me shkrim mbi mënyrën sesi ata mund të bëjnë një ankimim mbas lirisht të tyre;
- kur janë në detyrë, punonjësit e policisë mund të mbajnë “fisha informacioni mbi ankimin” që mund t'i jepen shtetasve që shprehin pakënaqësi ndaj policisë;

---

13. Shiko, për shëmbull, Acar k. Turqisë (Aplikimi nr. 26307/95), Gjykimi 8 prill 2004, § 221.

- afishim të informacionit mbi ankimimet ndaj policisë në hapësirat publike të kontrolluara nga agjencitë e drejtësisë penale, duke përfshirë prokurorinë, shërbimin e provës, burgun dhe gjykatat; dhe
- afishim të informacionit mbi ankimimet ndaj policisë në hapësirat publike, që nuk janë nën përgjegjësinë e sistemit të drejtësisë penale, duke përfshirë organizatat e komunitetit, këshillimit dhe ato të shërbimeve sociale.

Në ushtrimin e detyrave të tyre punonjësit e policisë vihen në kontakt të shpeshtë me persona të profileve të ndryshme. Statusi i një ankimuesi potencial mund të ndikojë në besimin apo mungesën e besimit të tij për të përdorur sistemin ankimor. Aksesit në sistem duhet të jetë nëpërmjet policisë ose OPAP-it. Një seri metodash duhet të jenë në dispozicion për të lehtësuar aksesin e një ankimuesi që ka besim e që është plotësisht i ndërgjegjshëm për të drejtat e tij të ankimimit dhe që dëshiron të ndjekë çështjen e tij menjëherë dhe drejtëpërsëdrejti me policinë. Ankimuesi i cili nuk ka besim dhe që preferon të kërkojë këshillim e të mos ketë të bëjë drejtëpërsëdrejti me policinë duhet të ketë gjithashtu akses të plotë dhe terësor në sistemin e ankimimit.

Ankimuesit duhet të jenë në gjëndje të emërojnë një përfaqësues ligjor, agjent ose palë të tretë sipas zgjedhjes së tyre, për të vepruar në emër të tyre në të gjitha aspektet e ankimimit. Në dispozicion të ankimuesit duhet të ketë mbështetje financiare për këshillim dhe përfaqësim ligjor për të ruajtur interesin legjitim të tij ose të saj.

Aksesi në sistemin e ankimimit ndaj policisë, nga ankimuesi ose nga përfaqësuesi i zgjedhur prej tij, mund të bëhet me metoda të ndryshme, duke përfshirë:

- ankimimin personal në mjediset e policisë, që në rastin nga merr shkas ankimimi ose dhe më pas;
- me thirrje telefonike drejt policisë ose OPAP-it;
- me faksimile drejtuar policisë ose OPAP-it;
- me letër drejtuar policisë ose OPAP-it;
- elektronikisht, me email ose nëpërmjet faqeve të Internetit, drejt policisë ose OPAP-it.

Personeli i policisë, i cili merret me kërkesat e përgjithshme nga shtetasit në zonën e recepsionit të ambienteve të policisë ose nëpërmjet telefonit, duhet të marrë trajnim dhe të jetë në gjëndje të japë këshillim bazik mbi sistemin ankimor.

6.2. Deklarimi, regjistrimi dhe klasifikimi

Të gjitha vdekjet dhe dëmtimet serioze, si pasojë e shoqërimit nga policia ose në lidhje me dhënien e shërbimeve të policimit, duhet t'i transferohen sa më parë OPAP-it për regjistrim.¹⁴

OPAP-i duhet të ketë fuqi të proçedojë menjëherë me një hetim në rastet e një aksidenti, që përfshin vdekjen ose dëmtime serioze, në mungesë të një ankimimi ose pëlqimi nga ana e viktimës ose, në rast vdekjeje, nga një person i afërm.¹⁵

Ankimuesit potencialë dhe përfaqësuesit e emëruar prej tyre, të cilët zgjedhin të bëjnë ankimimin e tyre personalisht ose nëpërmjet telefonit, duhet të trajtohen me respekt dhe të mirëprehen nga policia dhe OPAP-i si shtetas që po kryejnë një detyrë qytetare.

Deklarata për një ankimim mund t'i drejtohet policisë ose OPAP-it.

Të gjithë ankimimet duhet të regjistrohen nga OPAP-i. Të gjithë ankimimet që i drejtohen policisë duhet të transmetohen drejt OPAP-it për regjistrim.

Deklaratat për keqtrajtime ose sjellje të keqija të shprehura pranë një përfaqësuesi të sistemit gjyqësor duhen regjistruar dhe referuar drejt OPAP-it për t'u regjistruar.¹⁶ E njëjta gjë vlen dhe kur një përfaqësues i sistemit gjyqësor ka në dispozicion prova të besueshme.

Kur janë bërë deklarata për keqtrajtime ose sjellje të këqija, ose kur ka prova të besueshme në dispozicion të një punonjësi të sistemit të drejtësisë penale¹⁷ ose mjeku, ai ose ajo duhet të inkurajohet të paraqesë rastin pranë OPAP-it për regjistrim.

Në pritje të regjistrimit nga OPAP-i, policia duhet të jetë në gjëndje të shqyrtojë deklaratat e ankimimit, të cilat:

- i përkasin një kategorie që policia ka përgjegjësi për ta shqyrtuar; ose
- ankimuesi dëshiron që policia t'i shqyrtojë pa përfshirjen e OPAP-it.

OPAP-i duhet të ketë përgjegjësi për kategorizimin e ankimeve dhe përcaktimin e proçedurës për shqyrtimin e tyre. Shëmbujt e klasifikimit të vendimeve kur regjistrohet një ankimim përfshijnë:

- mosmarrjen e asnjë mase tjetër, për shkak se ankimuesi nuk ka pasur të drejtë në ankimimin e tij;
- mosmarrjen e anjë mase tjetër sipas udhëzimeve të ankimuesit;

14. Shiko, për shëmbull, Ramsahai k. Hollandës (Aplikimi nr. 52391/99), Gjykimi 15 maj 2007, § 339.

15. Shiko, për shëmbull, Ramsahai k. Hollandës (Aplikimi nr. 52391/99), Gjykimi 15 maj 2007, § 339.

16. Shiko, për shëmbull, Standartet KPT, Kapitulli IX., § 28.

17. Shiko, për shëmbull, Aksoy k. Turqisë (100/1995/606/694), Gjykimi 18 Dhjetor 1996, §§ 56 dhe 99.

- përcaktimin e ankimit si një ankimim ndaj shërbimit dhe referimin e tij autoritetit përkatës;
- konfirmimin e vendimit të policisë për të shqyrtuar ankimimin në pritje të një vendimi nga OPAP-i;
- në rast se ankimimi ka lidhje me një procedim të hapur penal, konsultimin me autoritetin hetues përgjegjës dhe përcaktimin nëse dhënia e vendimit duhet të presë përfundimin e procedimit;
- referimin policisë për ndërmjetësim;
- referimin policisë për hetim; ose
- referimin një hetuesi të OPAP.

6.3. Proçesi i ndërmjetësimit

Një ankesë që mund të konsiderohet e parëndësishme nga një punonjës, mund të shkaktojë shqetësim tek një qytetar. Mënyra sesi trajtohen këto ankime, ka gjasa të influencojë besimin publik e sigurinë në sistemin ankimor ndaj policisë si dhe në vetë policinë.

Gjatë kontakteve me qytetarët, punonjësit e policisë merren rëndom me ankesat e tyre dhe kjo ndodh pa qenë nevoja për të bërë një ankimim. Kjo bëhet duke dhënë shpjegime, duke pranuar një pikëpamje tjetër ose duke kërkuar të falur. Në rastin kur një keqkuptim ose një ndërprerje komunikimi relativisht e thjeshtë mes një punonjësi policie dhe qytetarit, bëhet shkas për një ankimim, mund të mos jetë e nevojshme për policinë ose OPAP-in të zhvillojë një hetim të gjatë dhe të kushtueshëm. Për më tepër, hetimi ka pak gjasa që t'i përgjigjet pritshmërive të ankimuesve që ankimimi i tyre i thjeshtë të zgjidhet shpejt, në një mënyrë të thjeshtë e direkte. Duhet marrë masa që këto lloj ankimesh të zgjidhen nëpërmjet negocimit apo nëpërmjet mekanizmash më pak formalë.

Punonjësi i policisë që ngarkohet me përgjegjësinë e shqyrtimit të një ankimimi, që është përcaktuar si i përshtatshëm për ndërmjetësim, do të duhet të marrë masa për të mbledhur informacion mbi ankimin si dhe mënyrën sesi dëshirojnë të procedojnë ankimuesi dhe punonjësi i policisë ndaj të cilit është ngritur ankimi, dhe, nëse kërkohet, të përcaktojë një mediator.

Shëmbujt sesi një ankimim i ndërmjetësuar mund të zgjidhet me sukses dhe në kohë me pëlqimin e ankimuesit si dhe të punonjësit të policisë, ndaj të cilit është ngritur ankimi, përfshijnë:

- nëpërmjet një letre drejtuar ankimuesit nga një punonjës i lartë i policisë, që jep shpjegime për veprimin e ankimuar, si dhe, nëse është e përshtatshme, kërkim faljeje;
- nëpërmjet një takimi mes ankimuesit, së bashku me përfaqësuesin e përcaktuar, dhe një punonjësi të lartë policie;

- nëpërmjet një oferte pagese *ex gratia*; ose
- nëpërmjet organizimit të një takimi mes ankimuesit dhe punonjësit të policisë, ndaj të cilit është ngritur ankimimi, në prezencën e përfaqësuesve të tyre, nëse kërkohet, drejtuar nga një punonjës i lartë policie ose një mediator i pavarur.

Një ankimues duhet të ketë të drejtën të apelojë mënyrën, sesi ankimimi i tij ose i saj është shqyrtuar ose është zgjidhur nga policia, duke bërë apel pranë OPAP-it.

6.4. Proçesi i hetimit

Përtej detyrimit që ankimimet që lidhen me nenet 2 dhe 3 duhet të hetohen në përputhje me pesë parimet e KEDNJ-së mbi hetimin e efektshëm të ankimimeve ndaj policisë, jurisprudenca e Gjykatës Europiane të Drejtave të Njeriut jep gjithashtu udhëzime të dobishme për të gjitha shkallët e proçesit ankimor ndaj policisë.

Pavarësia

Ekzistenca e një OPAP-i me përgjegjësi të plota për mbikqyrjen e të gjithë sistemit ankimor ndaj policisë, jep një kontribut të rëndësishëm në zbatimin e parimit të pavarësisë. Përgjegjësia e OPAP-it për regjistrimin dhe klasifikimin e proçedurës për të shqyrtuar një ankim është terësisht konform pritshmërisë, se përtej pavarësisë praktike nuk duhet të ketë një lidhje institucionale ose hierarkike mes hetuesve dhe punonjësit të policisë ndaj të cilit është bërë ankimi.¹⁸ Do të duhet të vendosen kritere për të përcaktuar kush është përgjegjës për hetimin e një ankimimi dhe kush duhet ta zhvillojë atë.

Serioziteti i një ankimimi, përsa i përket eksperiencës së ankimuesit, pasojat për punonjësin ndaj të cilit është ngritur ankimi, si dhe interesi publik, luajnë një rol të rëndësishëm në përcaktimin se kush duhet të ketë përgjegjësinë për një hetim.

Burimet do të jenë një faktor në përcaktimin se cila organizatë, policia ose OPAP-i, duhet të zhvillojë hetimin dhe të marrë përsipër shumicën e shpenzimeve.

Shëmbujt për realizimin e një bashkëpunimi mes OPAP-it dhe policisë, në përputhje me parimin e pavarësisë, duke marrë në konsideratë seriozitetin e ankimimit dhe implikimet e menaxhimit të burimeve, përfshijnë rastet e mëposhtme:

- OPAP-i ka përgjegjësi për hetimin e një ankimimi të ndjekur nga hetuesit e OPAP-it në të cilin preket neni 2 ose 3 i KEDNJ-së;¹⁹

18. Shiko, për shëmbull, Ramsahai k. Hollandës (Aplikimi nr. 52391/99), Gjykimi 15 maj 2007, § 325.

19. Shiko, për shëmbull, Ramsahai k. Hollandës (Aplikimi nr. 52391/99), Gjykimi 15 maj 2007, §§ 337-340.

- OPAP-i ka përgjegjësi për hetimin e një ankimimi, që mund të ndiqet nga hetuesit e OPAP-it ose të policisë, në të cilin rezultojnë elementë fajësie me karakter penal;
- OPAP-i ose policia kanë përgjegjësi për hetimin e një ankimimi, që mund të ndiqet nga hetuesit e OPAP-it ose të policisë, në të cilin preket një e drejtë ose liri e KEDNJ-së, duke përjashtuar nenin 2 dhe 3, ose në të cilin rezultojnë elementë fajësie me karakter disiplinor;
- një ankimim që pretendon për performancë të dobët ose jo të duhur të policisë, nëse konsiderohet i përshtatshëm për hetim, duhet të jetë përgjegjësi e policisë dhe të ndiqet nga hetues të policisë;
- OPAP-i ka përgjegjësi për hetimin e një aksidenti, të regjistruar në mungesë të një ankimimi, i cili mund të ndiqet nga hetuesit e OPAP-it ose të policisë.

Përshtatshmëria

Parimi i përshtatshmërisë është zhvilluar për të siguruar se hetimet e ankimimeve ndaj policisë janë të efektshme dhe në gjëndje të sjellin fajtorët para drejtësisë

Respektimi i shtetit ligjor kërkon që hetimi i një ankimimi ndaj sjelljes së një punonjësi policie të kryhet në përputhje me të njëjtat procedura, që aplikohen për një shtetas i cili dyshohet për një shkelje, duke përfshirë garancitë për oficerin ndaj të cilit është ngritur ankimimi.

Kriteret për një hetim terësor dhe gjithëpërfshirës të ankimimeve ndaj policisë përfshijnë:

- mbajtjen shënim të një deklaratë të plotë dhe të detajuar nga ana e ankimuesit, e cila mbulon të gjitha rrethanat e ankimimit;²⁰
- përpjekjen e arsyeshme për të identifikuar dëshmitarët, duke përfshirë qytetarët²¹ dhe punonjësit e policisë,²² me qëllim marrjen e deklaratave të plota dhe të detajuara;²³
- në rastet kur mund të ngrihen çështje të përgjegjësisë penale, intervistimin e punonjësit të policisë të akuzuar ose të dyshuar për shkelje, si një i dyshuar që ka të drejtën e garancive për një proces të rregullt,²⁴ dhe moslejimin e tij për t'u këshilluar me kolegë përpara se të japin shpjegim;
- përpjekjen e arsyeshme për të siguruar, mbledhur dhe analizuar të gjitha provat mjeko-ligjore²⁵ dhe mjekësore;²⁶

20. Shiko, për shëmbull, Cobzaru k. Rumanisë (Aplikimi nr. 48254/99), Gjykimi 26 korrik 2007, § 71.

21. Shiko, për shëmbull, Ognyanova k. Bullgarisë (Aplikimi nr. 46317/99), Gjykimi 23 shkurt 2006, § 110.

22. Shiko, për shëmbull, Velikova k. Bullgarisë (Aplikimi nr. 41488/98), Gjykimi 18 maj 2000, § 79.

23. Shiko, për shëmbull, Assenov k. Bullgarisë (90/1997/874/1086), Gjykimi 28 tetor 1998, § 103.

24. Shiko, për shëmbull, Ramsahai k. Hollandës (Aplikimi nr. 52391/99), Gjykimi 15 maj 2007, § 330.

25. Shiko, për shëmbull, Ramsahai k. Hollandës (Aplikimi nr. 52391/99), Gjykimi 15 maj 2007, § 329.

26. Shiko, për shëmbull, Aksoy k. Turqisë (100/1995/606/694), Gjykimi 18 dhjetor 1996, § 56.

- ndjekjen e linjave hetuese, duke u bazuar në dyshime të arsyeshme dhe jo duke nënvleftësuar provat në mbështetje të një ankimimi²⁷ ose duke pranuar në mënyrë jokritike çdo provë, në veçanti dëshmitë²⁸ e policisë, kundër një ankimimi;²⁹
- hetimin e ankimimeve për diskriminimin ose sjelljet e këqija të policisë mbi bazën e racës³⁰; etnisë, fesë, besimit, seksit, identitetit seksual, orientimit seksual, paaftësisë, moshës ose mbi çdo bazë tjetër; dhe
- duke ditur vështirësitë në vërtetimin e diskriminimit, hetuesit janë akoma më shumë të detyruar të hetojnë të gjitha faktet për të zbuluar çdo motiv të mundshëm diskriminues³¹.

Gatishmëria

Parimi i gatishmërisë nënvizon që hetimet e drejta dhe të efektshme të ankimimeve duhet të zhvillohen në kohën e duhur, shpejt dhe në mënyrë të menjëhershme.³² Vonesat mund të rezultojnë në humbjen e provave themelore dhe në dështimin e zhvillimit të një hetimi adekuat.³³

Dështimi në zhvillimin e hetimit të një ankimimi në mënyrë të shpejtë dhe të menjëhershme, mund të krijojë përshtypjen se ka një ngurrim për të hetuar ose një marrëveshje të fshehtë për të fshehur shkeljen mes hetuesve dhe punonjësve të policisë ndaj të cilëve ka ankimim.³⁴ Vonesat mund të jenë të padrejta për punonjësën ndaj të cilit ka ankimim, dhe të çojnë në abuzimin e procesit, çka mund të rezultojë në pamundësi për të sjellë kundravajtësin para ligjit, pavarësisht ekzistencës së provave të pakundërshtueshme kundër tij ose saj³⁵.

Parimi i gatishmërisë luan një rol thelbësor në ruajtjen e besimit e të sigurisë në shtetin ligjor dhe në mbështetjen e një parimi shumë të rëndësishëm të policisë, sipas të cilit punonjësit e policisë japin llogari para ligjit, por dhe mbrohen prej tij gjatë procesit ankimor.

27. Shiko, për shëmbull, Aydin k. Turqisë (57/1996/676/866), Gjykimi 25 shtator 1997 § 98.

28. Shiko, për shëmbull, Kaya k. Turqisë (158/1996/777/978), Gjykimi 19 shkurt 1998, § 89.

29. Shiko, për shëmbull, Cobzaru k. Rumaninë (Aplikimi nr. 48254/99), Gjykimi 26 korrik 2007, § 72.

30. Shiko, për shëmbull, Nachova k. Bullgarisë (Aplikimi nr. 43577/98 dhe 43579/98), Gjykimi 6 korrik 2005, §§ 162-168; dhe rekomandimin e Komisionit Europian kundër Racizmit dhe Intolerancës përsa i përket ankimimeve me pretendime të diskriminimeve racore, Rekomandimi Nr. 11 i Politikave të Përgjithshme mbi Luftën kundër Racizmit dhe Diskriminimit Racor në Polici § 51.

31. Shiko, për shëmbull, Nachova k. Bullgarisë (Aplikimi nr. 43577/98 dhe 43579/98), Gjykimi 6 korrik 2005, §§ 160-164.

32. Shiko, për shëmbull, Ognyanova k. Bullgarisë (Aplikimi nr. 46317/99), Gjykimi 23 shkurt 2006, § 114.

33. Shiko, për shëmbull, Aydin k. Turqisë (57/1996/676/866), Gjykimi 25 shtator 1997 § 108.

34. Shiko, për shëmbull, Ramsahai k. Hollandës (Aplikimi nr. 52391/99), Gjykimi 15 maj 2007, § 330.

35. Shiko, për shëmbull, Bati k. Turqisë (Aplikimi nr. 33097/96 dhe 57834/00), Gjykimi 3 qershor 2004, § 147.

Respektimi i parimit të gatishmërisë arrihet përmes:

- zbatimit në kohë të procedurave të deklarimit, rregjistrimit dhe klasifikimit;
- bashkëpunimit të plotë mes policisë dhe OPAP-it në hetimin e ankimeve, në veçanti në ruajtjen e provave, si pasojë e incidentëve seriozë dhe kur punonjësit e policisë janë në vendgjarrje para hetuesve të OPAP-it;³⁶ dhe
- kryerjes në kohë të një hetimi terësor dhe gjithëpërfshirës dhe shqyrtimit të një ankimi.

Shqyrtimi publik

Qëllimi i parimit të shqyrtimit publik është të mundësojë llogari-dhënien në praktikë dhe në teori. Natyra konfidenciale dhe sensitive e hetimeve të ankimeve ndaj policisë duhet të merret në konsideratë dhe si rrjedhim niveli i shqyrtimit publik që nevojitet mund të variojë sipas rastit.³⁷

Parimet e shqyrtimit publik dhe të përfshirjes së viktimës janë ngushtësisht të lidhura. Duhet të ekzistojë besimi se raportet dhe dokumentat e tjerë do të bëhen publikë, në veçanti për ankimesin. Bërja publike e dokumentave që shpjegojnë arsyet për një vendim mund të ndihmojë në largimin e çdo dyshimi në lidhje me pandëshkueshmërinë e shkeljeve të policisë.³⁸ Në disa raste, pas vdekjes ose dëmtimeve serioze gjatë shoqërimit, për shëmbull, mund të jetë e nevojshme mbajtja e një hetimi publik para një përfaqësuesi të gjyqësorit,³⁹ ose mbajtja nga ana e policisë e një seance dëgjimore publike me karakter disiplinor.

Pa aksesin në raportet dhe dokumentet pas përfundimit të procesit ankimor, ankimesve mund t'u mohohet mundësia të apelojnë mënyrën sesi është trajtuar ose zgjidhur ankimi i tyre.⁴⁰

Përfshirja e viktimës

Parimi i përfshirjes së viktimës, duke siguruar pjesëmarrjen e ankimesit në hetim, shërben si mjet mbrojtjeje i interesave legjitime të tij ose të saj në sistemin ankimes. ⁴¹ Me qëllim lehtësimin e përfshirjes së ankimesit, pa paragjykuar interesat e një punonjësi policie ndaj të cilit është ankimuar, OPAP-i ose punonjësi i policisë përgjegjës për ndjekjen e ankimit duhet të sigurojë lidhjen me ankimesin. Ankimesi duhet të konsultohet dhe të

36. Shiko, per shëmbull, Ramsahai k. Hollandës (Aplikimi nr. 52391/99), Gjykimi 15 maj 2007, § 338.

37. Shiko për shëmbull, Isayeva k. Rusisë (Aplikimi nr. 5794/00, 57948/00 dhe 57949/00), Gjykimi 24 shkurt 2005, § 213.

38. Shiko, për shëmbull, McKerr k. Mbretërisë së Bashkuar (Aplikimi nr. 28883/95), Gjykimi 4 maj 2001, § 338.

39. Shiko, për shëmbull, Edwards k. Mbretërisë së Bashkuar (Aplikimi nr. 46477/99), Gjykimi 14 mars 2002, § 84.

40. Shiko, për shëmbull, Oğur k. Turqisë (Aplikimi nr. 21594/93), Gjykimi 20 maj 1999, § 92.

41. Shiko, për shëmbull, Güleç k. Turqisë (54/1997/838/1044), Gjykimi 27 korrik 1998, § 82.

informohet mbi ecurinë e të gjithë procesit të shqyrtimit të ankimimit të tij ose të saj.⁴²

Eshtë e rëndësishme që parimi i përfshirjes së viktimës të jetë kuptimplotë dhe të aplikohet realisht dhe jo të jetë bosh dhe retorik. Interesat e ankimuesit, i cili mund të jetë traumautizuar nga eksperiencia e përjetuar, mund të mos ketë besim tek sistemi ankimor ndaj policisë ose nuk e kupton sesi ai funksionon, nuk janë të mbrojtura nëse ai ose ajo ka vështirësi në komunikimin e tij me policinë ose OPAP-in në lidhje me ankimimin e tij. Në dispozicion të viktimës duhet të ketë mbështetje dhe këshillim me qëllim dhënien e ndihmës për ankimuesit e traumautizuar për t'u përballur me përvojën e tyre të vështirë gjatë gjithë shqyrtimit të ankimimit të tyre. Ankimuesve duhet t'u vihet në dispozicion këshillimi dhe përfaqësimi ligjor në mënyrë që interesat e tij ose të saj të mbrohen në mënyrë të efektshme.⁴³

Respektimi i parimit të përfshirjes së viktimës, në veçanti kur përfaqësimi ligjor është i mundshëm, do t'i lejonte ankimuesit mundësinë për të kuptuar hetimet dhe apeluar praktikatat e padrejta dhe të paefektshme. Kjo do të përmirësonte pavarësinë duke siguruar që interesat e ankimuesit nuk marginalizohen për hir të interesave të një shërbimi të fuqishëm policor.

6.5. Zgjidhja dhe rishikimi

Në përfundim të raportit të hetimit hetuesit përgjegjës të OPAP-it ose të policisë duhet të ushtrojnë një gjykim të pavarur dhe të paanshëm në zgjidhjen e ankimimit dhe përcaktimin nëse ai mbështetet ose jo në fakte. Nëse ankimuesi kundërshton mënyrën e shqyrtimit të ankimimit të tij ose të saj apo rezultatin përfundimtar, atëherë duhet t'i jepet e drejta e apelit pranë OPAP-it nëse hetimi është ndjekur nga policia, dhe pranë një organi gjyqësor nëse hetimi është ndjekur nga OPAP-i.

Pas zgjidhjes së një ankimimi mund të ndiqen pesë linja veprimi:

- asnjë veprim tjetër në vijim;
- hapja e procedimit penal kundër një punonjësi policie;
- nisja e masave disiplinore kundër një punonjësi policie;
- marrjen e masave informale kundër një punonjësi policie nga ana e hierarkisë së policisë;
- ndryshimin e praktikave policore në fjalë sipas mësimave të nxjerra.

42. Shiko, për shëmbull, Edwards k. Mbretërisë së Bashkuar (Aplikimi nr. 46477/99) 14 mars 2002, § 84.

43. Shiko, për shëmbull, rekomandim nga Komisioni Europian kundra Racizmit dhe Intolerancës mbi ankimimet që akuzojnë diskriminim racor, Rekomandim i Politikës së Përgjithshme Nr. 11, mbi Luftën kundër Racizmit dhe Diskriminimit Racial në Polici § 51.

Ankimuesi duhet të informohet me shkrim dhe me gojë për zgjidhjen e ankimimit të tij ose të saj.

Pritshmëria se ndaj një punonjësi policie për të cilin ekzistojnë prova të sjelljes së keqe, do të merren masa penale ose disiplinore, është një mbrojtje e rëndësishme kundër pandëshkueshmërisë së policisë,⁴⁴ dhe thelbësore për besimin publik dhe sigurinë e qytetarëve tek sistemi ankimor ndaj policisë.⁴⁵ Punonjësit e policisë janë përgjegjës në rast proçedurash penale e disiplinore pavarësisht hetimit të ankimimeve, dhe të drejtat dhe garancitë që ata përfitojnë janë përtej objektivit të këtij Opinioni. Kjo bazohet në hipotezën se punonjësit e policisë janë subjekt i proçedurave penale standarte, duke përfshirë garancitë e një proçesi të rregullt, dhe se disiplina është përgjegjësi e shërbimeve të policisë.

Një model për zhvillimin e proçedimeve penale ose disiplinore ndaj punonjësve të policisë si pasojë e një ankimimi është që kjo të bëhet nëpërmjet sistemit standart të drejtësisë penale ose proçedurave standarte disiplinore të policisë. Aty ku ka prova që mund të rezultojnë në proçedim, OPAP-i duhet t'i transferojë raportin hetues autoritetit të proçedimit penal për të vendosur nëse duhet nisur proçedimi penal, dhe policisë për të vendosur nëse duhen marrë masa disiplinore.

Autoriteti i proçedimit penal dhe policia duhet të marrin në konsideratë rekomandimet që përmban raporti i hetuesit të ankimimeve kur përcaktojnë nëse duhet nisur ose jo proçedimi penal ose disiplinor. Autoriteti i proçedimit penal, policia dhe OPAP-i duhet të japin arsyet për të gjitha vendimet që lidhen me ndjekjet penale ose me masat disiplinore për të cilat ato janë përgjegjëse.⁴⁶

Në disa shtete anëtare ekziston shqetësimi se marrëdhënia e afërt e punës mes policisë dhe autoritetit të proçedimit penal në kuadrin e proçedurave penale standarte, mund të rrezikojë pavarësinë dhe paanshmërinë në praktikën e ndjekjes nga prokurorët. Një shkak shumë i rëndësishëm për shqetësim është fakti se bashkëpunimi mes hetuesve të policisë dhe juristëve të shërbimit të prokurorisë mund të hedhë hije dyshimi mbi pavarësinë e prokurorëve kur ata punojnë në raste kundër punonjësve të policisë. Me qëllim për të trajtuar këtë problem në disa juridiksione janë vendosur autoritete speciale të proçedurave penale me hetues të posaçëm, të cilët hetojnë ankimimet ndaj punonjësve të policisë dhe ndjekin proçedurat penale.

Ky tip sistemi i pavarur i proçedimit penal ndaj policisë mund të përshtatej për një sistem ankimor ndaj policisë që funksionon nën tutelën e një OPAP-i.

44. Standartet KPT, Kapitulli IX., § 31.

45. Shiko, për shëmbull, Guja k. Maqedonisë (Aplikimi nr. 14277/04), Gjykimi 12 shkurt 2008, § 88.

46. Shiko, për shëmbull, McKerr k. Mbretërisë së Bashkuar (Aplikimi no. 28883/95), Gjykimi 4 maj 2001, § 157.

Duke ndjekur shëmbullin e disa institucioneve europiane të ombudsmenëve të cilët kanë fuqi për të ngritur akuza para një gjykate duke u bazuar vetëm në autoritetin e tyre, OPAP-it mund t'i jepen fuqi të ngjashme për të ndjekur akuzat penale në përfundim të hetimeve të ankimimeve. Natyrisht, sistemi kushtetues dhe legal që mbizotëron në çdo shtet anëtar do të luante një rol të rëndësishëm në përcaktimin e realizueshmërisë së një organizimi të tillë. Një vëmendje e veçantë duhet t'i kushtohet gjithashtu disponibilitetit të garancive dhe të mbrojtjes së të drejtave të punonjësve të policisë që merren të pandehur në procedurat penale.

Mund të nxirren mësim nga të gjitha ankimimet. Edhe kur rezulton që një ankimues nuk kishte të drejtë në rastin e tij për të ankimuar, diçka mund të mësohet rreth kushteve të marrëdhënieve mes policisë dhe komunitetit. Kërkimet statistikore dhe empirike si dhe analizat e ankimimeve janë të një rëndësie themelore për policimin demokratik dhe llogari-dhënës. Në rastin ideal një OPAP duhet të vendoset aty ku operacionet e policisë dhe eksperiencat e komunitetit ndërthuren për të qenë kësaj në gjendje t'i shërbeje policisë dhe publikut duke i ofruar këshillim të mirëinformuar për mënyrën e përmirësimit të efektshmërisë së shërbimeve të policimit dhe marrëdhënieve mes policisë dhe komunitetit. Nëse, në vijim të mbylljes së një ankimimi ose pas kërkimeve dhe analizave, policia ose OPAP-i e konsiderojnë të përshtatshme të vënë në jetë mësimet e nxjerra nga praktika kjo duhet bërë pas konsultimit me palën tjetër.

Referenca

Komisioneri i të Drejtave të Njeriut i Këshillit të Europës (2007), *There must be no impunity for police violence*, Viewpoint 3 dhjetor 2007, gjëndet në: www.commissioner.coe.int

Komisioneri i të Drejtave të Njeriut i Këshillit të Europës (2008), *Report of the Expert Workshop 'Police Complaints Mechanisms: Ensuring Independence and Effectiveness'*, CommDH(2008)16, gjëndet në: www.commissioner.coe.int

Këshilli i Europës (2001), *European Code of Police Ethics*, Rekomandimi Rec (2001)10 Komiteti i Ministrave për Shtetet anëtare (miratuar nga Komiteti i Ministrave më 19 shtator 2001 në mbledhjen e 765-të të Zëvendësuesve të Ministrave)

Këshilli i Europës – Komiteti për Parandalimin e Torturës, Dënimeve ose Trajtimeve Çnjerëzore ose Poshtëruese (2006), *The CPT Standards: 'Substantive' sections of the CPT's General Reports*, CPT/Inf (2002) 1 – Rev. 2006

Këshilli i Europës – Komisioni European kundër Racizmit dhe Intolerancës (2007), *General Policy Recommendation no. 11: On Combating Racism and Racial Discrimination in Policing*

Këshilli i Europës – Grupi i Përbashkët Informal i Punës mbi Policinë dhe të Drejtat e Njeriut (2000), *Policing in a Democratic Society: Is your police service a human rights champion?*

Organizata për Sigurinë dhe Bashkëpunimin në Europë (2008), *Guidebook on Democratic Policing by the Senior Police advisor to the OSCE General Secretary*

Kombet e Bashkuara (1979), Rezoluta 169 e Sesionit të 34 të Asamblesë së Përgjithshme, 34/169. *Code of Conduct for Law Enforcement Officials*

Asambleja e Përgjithshme e Kombeve të Bashkuara (1993) *Principles relating to the status and functioning of national institutions for the protection and promotion of human rights* (Parimet e Parisit) anekse për Rezolutën e Asamblesë së Përgjithshme të OKB-së mbi institucionet kombëtare për promovimin dhe mbrojtjen e të drejtave të njeriut (A/RES/48/134, Asambleja Plenare e 85-te, më 20 dhjetor 1993)

Grupi Ndërkombëtar i Punës i Kombeve të Bashkuara (1996) *Commissioner's Guidance for Democratic Policing in the Federation of Bosnia-Herzegovina*.

Një sistem i pavarur dhe i efektshëm i ankimeve ndaj policisë është i një rëndësie themelore për funksionimin e një shërbimi policie demokratik dhe llogari-dhënës. Shqyrtimi i pavarur dhe i efektshëm i ankimeve rrit besimin e publikut tek forcat e zbatimit të ligjit dhe siguron që të mos ketë pandëshkueshmëri për sjelljet e këqija apo keqtrajtimet. Një organ i pavarur ankimor përbën pjesën kryesore të një sistemi të tillë.

Ky Opinion mbështetet në pesë parimet e hetimit efikas të ankesave ndaj punonjësve të zbatimit të ligjit, të zhvilluara në kuadër të jurisprudencës të Gjykatës Europiane të të Drejtave të Njeriut për hetimin e incidenteve serioze, që përfshijnë forcat e zbatimit të ligjit në kontekstin e Neneve 2 dhe 3 të Konventës Europiane të të Drejtave të Njeriut: pavarësinë, përshatshmërinë, gatishmërinë, shqyrtimin publik dhe përfshirjen e viktimës. Opinioni nënvizon se pritshmëria që ndaj një oficeri policie, për të cilin ka prova të sjelljes së keqe, do të fillojë procedimi penal apo disiplinor është një mbrojtje e rëndësishme kundër pandëshkueshmërisë dhe thelbësore për besimin e publikut tek sistemi i ankimeve ndaj policisë.